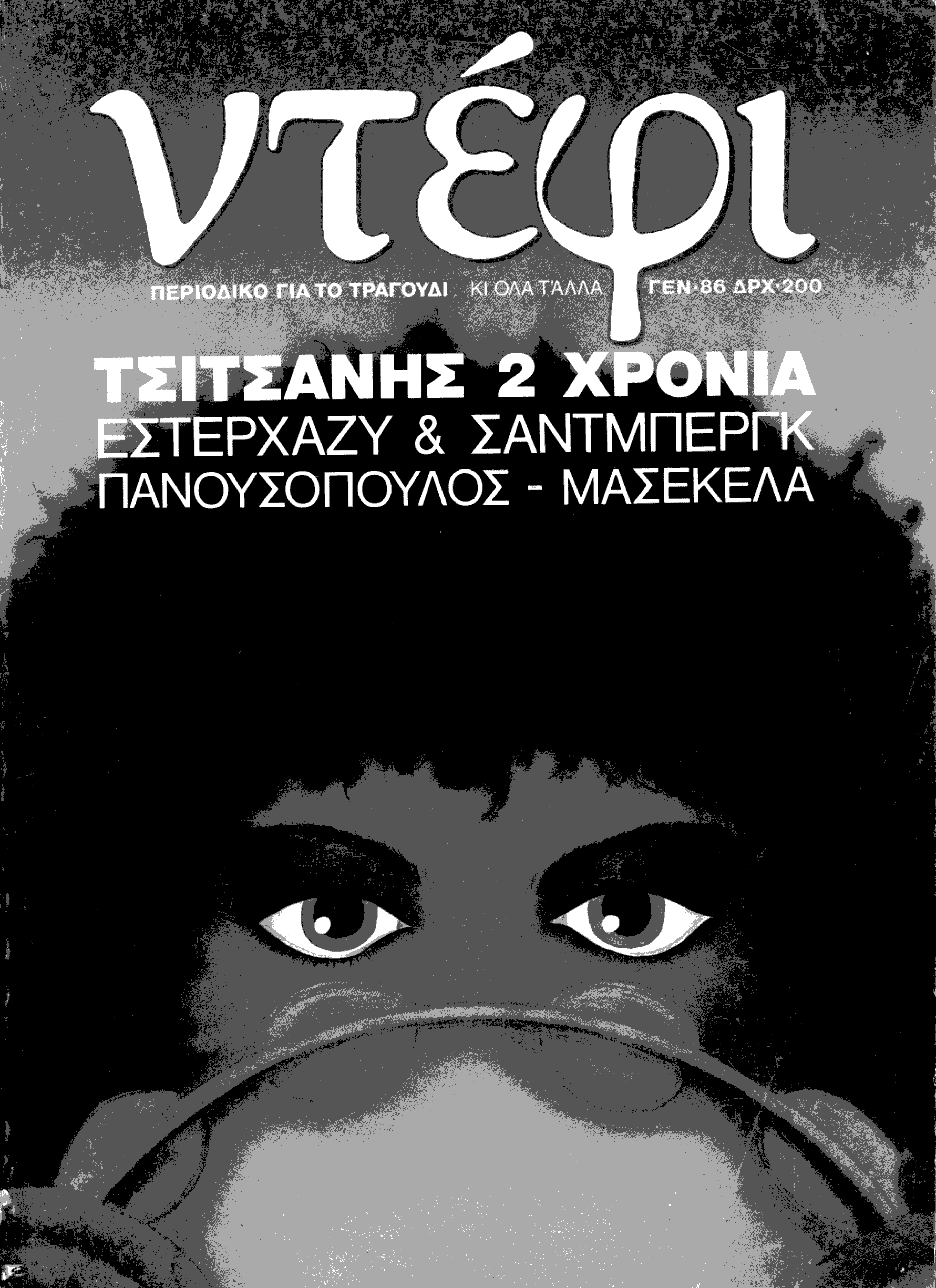

ΝΤΕΦΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΙ ΟΛΑ ΤΑΛΛΑ ΓΕΝ·86 ΔΡΧ·200

ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ 2 ΧΡΟΝΙΑ
ΕΣΤΕΡΧΑΖΥ & ΣΑΝΤΜΠΕΡΓΚ
ΠΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ - ΜΑΣΕΚΕΛΑ

ΤΟ ΝΤΕΦΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

Το ΝΤΕΦΙ δεν είναι μόνο μια έκφραση απόψεων πάνω στη ΜΟΥΣΙΚΗ και το ΤΡΑΓΟΥΔΙ. Φιλοδοξεί ν' ΑΓΚΑΛΙΑΣΕΙ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ. Σ' αυτά τα πλαίσια σας ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ και ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

ΚΩΣΤΑ ΒΙΡΒΟΥ ΜΙΑ ΖΩΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Αυτοβιογραφία

«...Θεωρώ το βιβλίο αυτό το σπουδαιότερο ίσως — μαζί με την «Αυτοβιογραφία» του Μ. Βαμβακάρη — απ' όσα γράφτηκαν τα τελευταία χρόνια για το ρεμπέτικο και το λαϊκό τραγούδι και ελπίζω ότι το ψύχραιμο και διεισδυτικό βλέμμα του Βίρβου θα βοηθήσει όλους μας να δούμε πιο καθαρά μερικές πρόσφατες στιγμές της πολιτιστικής μας ιστορίας...»

Γιώργος Κοντογιάννης
Δημοσιογράφος

«...Πολλοί, αρκετές φορές απέστρεψαν το βλέμμα από το λαϊκό τραγούδι. Ίσως γιατί είναι πιο εύκολο να ασκήσεις κριτική, από το να γράψεις λόγια λιτά και όμορφα που να μπορεί να τα αφομοιώσει ο λαός, να τα κάνει δικά του, συντρόφους στον πόνο του και στη χαρά του, στις ασήμαντα και σημαντικά δύσκολες στιγμές του. Και αυτό το κατόρθωσε ο Κώστας Βίρβος. Δεν αρκείται στο βάθρο που στήνεται στους ποιητές. Μοναδικά περιδιαβαίνει αντάμα με το λαό. Χαίρεται, κλαίει μαζί του, σιγοψιθυρίζει λόγια γλυκά, πικρά, ωραία λόγια, τις ώρες τις καθημερινές και τις ξέχωρες...»

Απόστολος Καλδάρης
Μουσικοσυνθέτης

«... Όπως είναι δηλαδή, τα ποιήματα των κοπηλατών στην αρχαία εποχή προς τους συγγενείς τους. Καιρός να μελετήσουμε την ποίηση του Βίρβου. Έτσι κι αλλιώς, το ακριβό του ταλέντο που δεν έφυγε, δεν έγινε μετέωρο, είναι εδώ αστείρευτη πηγή και πολύτιμη ευαισθησία, που η ροή της ζωής την δέχεται απλά και ήσυχα, όπως μια οικογένεια κάθεται στο τραπέζι να φάει, να πιει, να τραγουδήσει και να κουβεντιάσει τα προβλήματα του κόσμου...»

Γιάννης Μαρκόπουλος
Μουσικοσυνθέτης

ΤΟ ΚΑΛΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΤΟΥ ΦΑΝΤΑΡΟΥ ΓΙΩΡΓΗ ΕΞΑΡΧΟΥ

Ξέρω, δεν μπορείς να πιάσεις την ανάσα του φαντάρου. Κολλάει σαν χάρτινη σημαία στ' «αγκάθια» του συρματοπλέγματος των στρατοπέδων. Κι ύστερα η βροχή των δακρύων μουλιάζει το χαρτί κι ο έξω κόσμος αποκτά τη μαγεία παραμυθιών. Κι όλη αυτή η ιστορία και αγωνία, πνίγεται στο λιμάνι της αναμονής. Στο ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ!...

Το βιβλίο χωρίζεται σε 4 ενότητες:) Στιχάκια που μιλούν για τη ζωή του φαντάρου στο στρατόπεδο, β) Στιχάκια που...ψάχνουν να βρουν τρόπο επικοινωνίας με τον έξω κόσμο (γονείς, φίλοι, αδέρφια, γκόμενα, αγαπητικά), γ) Αθυροστομίες φαντάρων, δ) Κραυγές πίσω απ' τα συρματοπλέγματα. Η καλή συγκομιδή μας... ατέλειωτης θητείας!

ΤΩΡΑ ΑΠΟ ΤΟ ΝΤΕΦΙ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ
ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΕΦΙ - ΚΡΥΒΟΥΝ ΜΑΓΕΙΑ
ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ Σ' ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΤΗΛ.: 3629.569

ΚΩΣΤΑΣ ΒΙΡΒΟΣ
ΜΙΑ ΖΩΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
αυτοβιογραφία

ΝΤέφι

ΔΙΣΚΟΙ - LYRA - ΤΑΙΝΙΕΣ

ΟΙ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Σ. ΣΠΑΝΟΥΔΑΚΗΣ

Πέτρινα χρόνια

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ
ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ

Από τό πάρκο στη
Μυροβόλο

Β. ΜΠΟΥΝΤΟΥΝΗΣ

Πές τό μέ μία κιθάρα

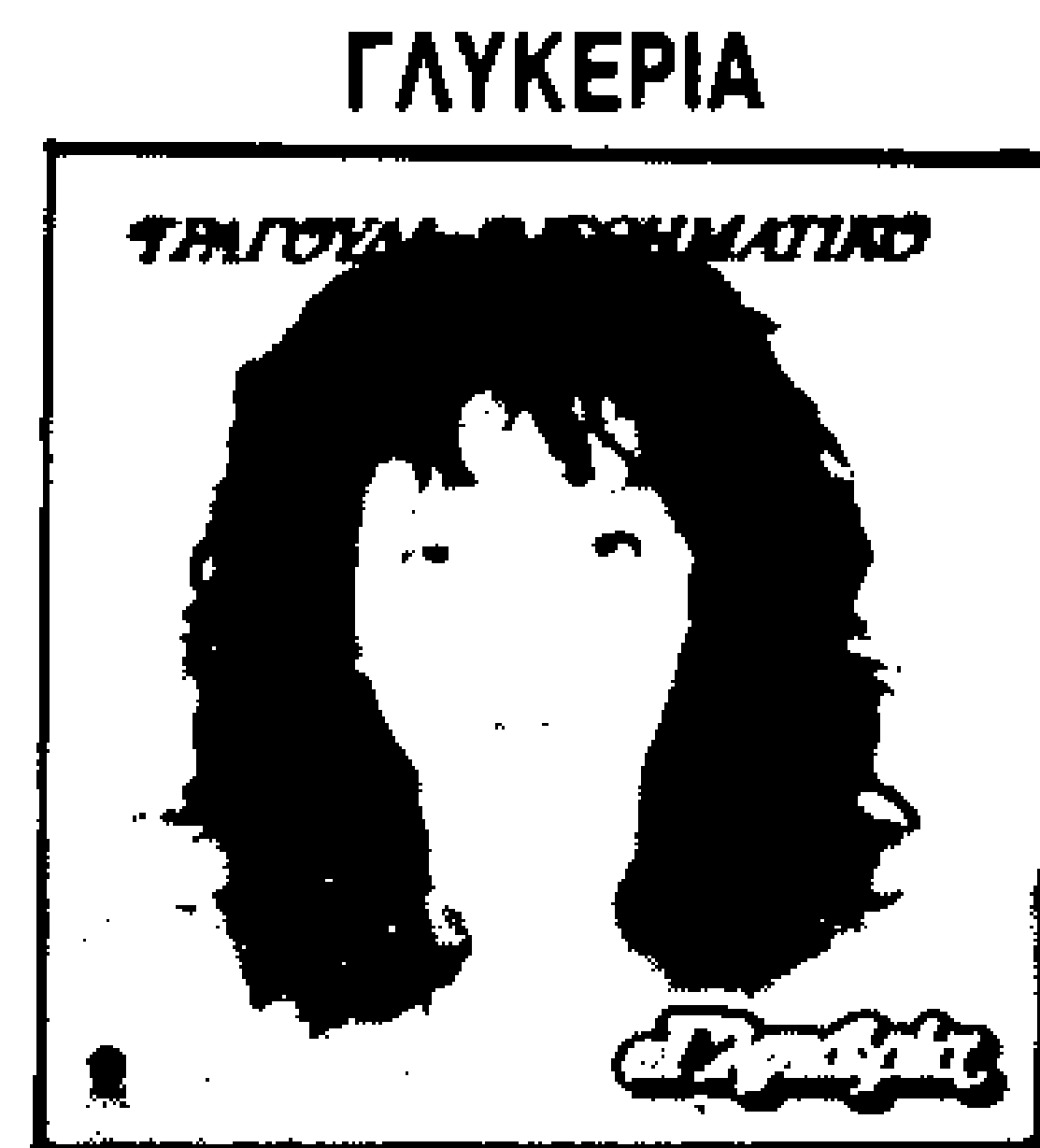
ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Δυνάμεις του Αιγαίου

Χάδια και χαστούκια

ΓΛΥΚΕΡΙΑ

Τραγούδι αισθηματικό

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΙΟΠΟΥΛΟΣ

Οί ξένες πόρτες

Τσικαμπούμ

Η ΓΛΥΚΕΡΙΑ
ΣΤΟ ΛΥΚΑ

Νύχτες μαγικές
'ονειρεμ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΟΥΡΤΖΗΣ

Φόρα παρ'αίμα

ΑΦΡΟΔΙΤΗ Μ

Νυχτερινή έξοδος

ΝΑΝΤΙΑ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

Θυμήσου

ΝΕΟ ΛΑΪΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Π. ΒΑΓΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΡΑΣΟΥΛΗΣ

Εσύ κι' αν γίνεις
ύπουργός έγώ θα
σ' αγαπάω

ΣΤΑΥΡΟΣ ΛΟΓΑΡΙΔΗΣ

Μέ τά φεγγάρια χάνομαι

Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

Σέ στρατόπεδα
και πλοία

ΝΕΟ
ΛΑΙΚΟ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ακούστε

ΠΙΤΣΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

οι δρόμοι της αγάπης

*τα ερωτικά τραγούδια
σου σήμερα!*

νέος δίσκος και κασέτα

Πέτρος Μήλας Κατερίνα Κόρου

Γιώργος Γιαννιώτης
Μίνα Γεωργίου
Γιώργος Σφήκας

λαϊκή επιθεώρηση πίστας

Μιράντα Κουνελάκη

Δ/νση ορχήστρας
Αχ. Κεσίδης

Πλήρες μενού
1300 δρχ.
Κρασί δωρεάν

τιμή ποτού
300 δρχ.

Ελαχίστη
κατανάλωση
700 δρχ.

εκτος σχεδίου

Σκιάθου 39 & Αιλιανού Κ. Πατήσια Τηλ. 20.10.397

Διεύθυνση: Νίκος Βελετάκος

ΤΟ ΚΟΥΣ ΚΟΥΣ της ραχηλ ασκος

Κ. ΠΑΛΑΜΑ 15 · ΠΑΤΗΣΙΑ · ΠΡΟΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ Ι. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ

τηλ. για Reservée 2288976

★ TRAVESTI SHOW ★

ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟ SHOW ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ!.. ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ!

ΗΘΟΠΟΙΟΙ · ΧΟΡΕΥΤΕΣ · ΤΡΑΒΕΣΤΙ

ΓΕΛΙΟ · ΠΟΛΥ · ΓΕΛΙΟ! και ΘΕΑΜΑ

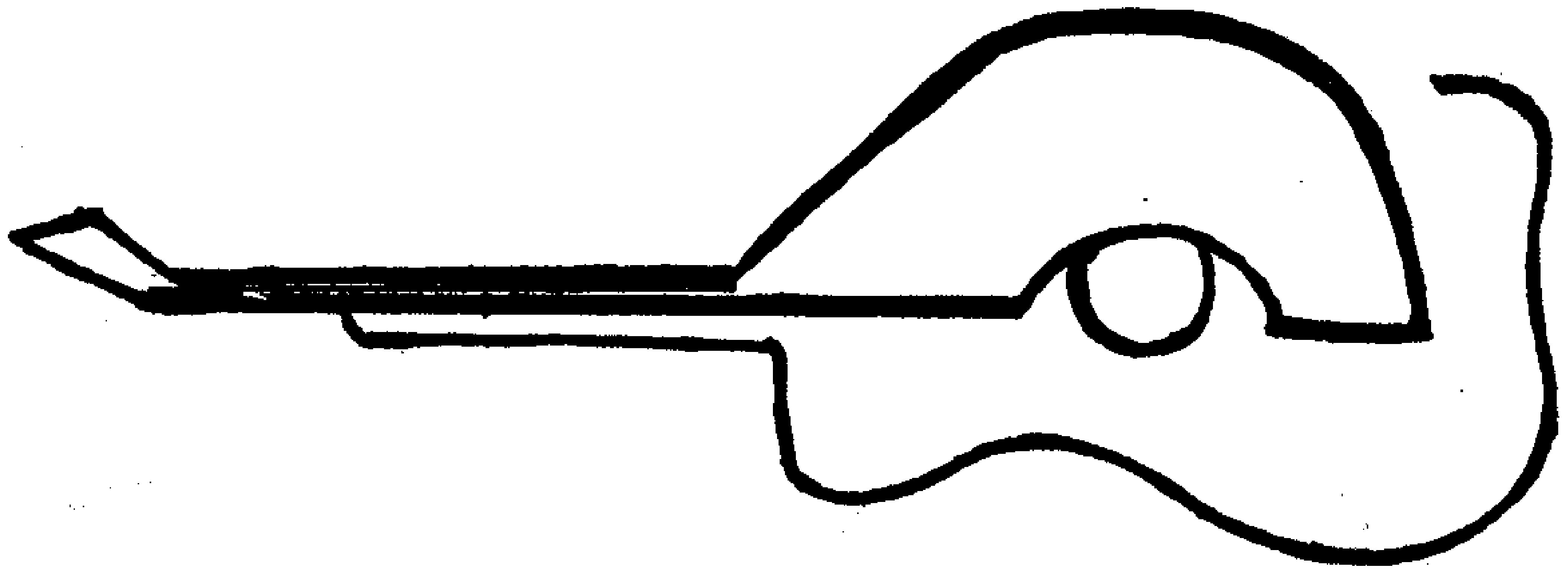
Κάθε Δευτέρα μειωμένη τιμή εισιτηρίου

★ ★ ★ ΣΤΟ ΠΙΑΝΟ Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΙΟΥ ★ ★ ★

ΚΡΑΤΕΙΣΤΕ ΤΡΑΠΕΖΙ!...

ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ 10.15 μ.μ. Σάββατο απογευματινή 8 μ.μ.,
βραδινή 10.15 μ.μ. Φοιτητικές τιμές
ΤΡΙΤΗ ΚΛΕΙΣΤΑ

ταξιμι

ΙΣΑΥΡΩΝ 29 και ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ • τηλ. 3639919

Toure Kunda

Style Council.

Tom Waits

Robert Wyatt and the Swapo singers

Πού είναι η γέφυρα;

(Μια χρονιά χωρίς εκπλήξεις)

του Νίκου Σαββάτη

1. Το Μπλουζ της Κρίσης

Μοιάζει με το τέλος του κόσμου κι είναι μόνο το τέλος του χρόνου — έτσι θα μπορούσε ν' αρχίζει το Μπλουζ της Κρίσης. Με τα προβλήματα να βαραίνουν στους ορίζοντες της Ελλάδας περισσότερο από ποτέ, μια συζήτηση για τη μουσική μοιάζει σχεδόν πολυτέλεια κι ας ήταν η χρονιά της πολιτιστικής πρωτεύουσας. Το '85 φεύγει πιο πλούσιο σε πολιτιστικές επικοινωνίες από άλλες χρονιές, αλλά οι πολιτιστικές επικοινωνίες κοστίζουν. Κι έτσι το '86 ξαναγυρνάμε στο παλιό, γνωστό τροπάρι: καλημέρα Απομόνωση! Βέβαια αυτό δε σημαίνει ότι η Πολιτιστική Πρωτεύουσα ήταν μια πελώρια μουσική φέστα που μας χόρτασε για αρκετό καιρό — το αντίθετο μάλλον. Χωρίς όμως να είναι πολλή κι ούτε αναγκαστικά άσχημη, η μουσική που επισκέφτηκε φέτος την Αθήνα, έδειξε κάτι που από καιρό ξέραμε. Η Ελλάδα δεν στηρίζει την πεποίθηση ότι η μουσική πολλαπλασιάζεται ακριβώς στις κρίσεις.

Και ότι —ακόμη περισσότερο— εξακολουθεί να γιατρεύει τα έθνη, ή έστω να τα χορταίνει. Το 1985 ήταν η χρονιά που το ροκ έγινε φιλανθρωπικό περισσότερο από ποτέ: βάζοντας κατά μέρος εγωισμούς και συμβόλαια, ομάδες μουσικών ενώθηκαν για δίσκους ή κοντσέρτα για τις πεινασμένες χώρες της Αφρικής, δείχνοντας με τα κοντσέρτα του Live Aid ότι το επόμενο βήμα στο γιγαντισμό του ροκ είναι να ανακαλύψει ένα γιγάντιο σκοπό. Και, φυσικά, όσο της μόδας έγιναν τα φιλανθρωπικά κοντσέρτα, τόσο υποχρεωμένοι ένοιωσαν οι προοδευτικοί να τα κριτικάρουν στη βάση: ότι δίνουν μόνο και μόνο μια καινούρια ώθηση στο μηχανισμό των μαζικών μέσων, ότι ξεπλένουν την ένοχη συνείδηση μιας αποικιοκρατικής βασικά χειρονομίας, ότι υπάρχουν, περισσότερα από ένα, βρώμικα παρασκήνια κ.λ.π. κ.λ.π. Σίγουρα όλα αυτά ισχύουν είναι όμως τα προφανή που έρχονται στο μυαλό κι όχι το νόημα ενός γεγονότος αποκλειστικά του πολιτισμού των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης. Με την παγκοσμιότητα που εξασφάλισε το Live Aid από την τηλεόραση κι όλες τις περίπλοκες αντιδράσεις που είχε, ήταν οπωσδήποτε το πιο τυπικό παράδειγμα ενός τέτοιου γεγονότος για τη δεκαετία του ογδόντα.

Ένα γεγονός όπου η μουσική αναγκαστικά υπόχωρει σε δεύτερο πλάνο. Πολύ λίγα από τα ανησυχητικά (αν όχι ανατρεπτικά) στοιχεία του

ροκ πέρασαν μέσα από τη χαρά της συνεργασίας που κίνησε τους ροκ σταρ να παίξουν σεμνά, θερμά ή ρουτινιέρικα τη μουσική τους για τις πεινασμένες γωνιές της γης. Αλλά το ροκ χωρίς την ανησυχητική του διάσταση εύκολα γλυστράει στην πληκτική κοσμικότητα. Όσο κι αν ο εξαιρετικός επαγγελματισμός της παραγωγής σώζει ένα μινιμουμ ψυχής στο We Are the World (η ροκ και σόουλ ομάδα των USA for Africa) αυτό το ξεθυμασμένο γκόσπελ κοινωνικό νανούρισμα παραμένει ένα καλά υπολογισμένο No 1 — ίσως με λίγη συγκίνηση παραπάνω. Μπροστά στην οργή και την ένταση του Tam Tam pour l'Éthiopie όπου τα μεγαλύτερα ταλέντα της αφρικάνικης μουσικής καταγγέλλουν αληθινά την πείνα σε πέντε γλώσσες και στο παλιό ρέγκε Starvation που όλη η ασπρόμαυρη αγγλική σκηνή ξανατραγούδησε φέτος, το πιο φημισμένο τραγούδι του '85 παραμένει μια επιτυχία χωρίς πολιτική.

Αλλά πόσο πολιτικό μπορεί να είναι ακόμη το ροκ; Κι οι ίδιοι οι μουσικοί του φαίνονται σατισμένοι με το πρόβλημα. Μπορεί να είναι τόσο πολιτικό που να αυτοκτονεί και να αυτοκαταργείται ανοίγοντας την αυλαία για άλλες λαϊκές μουσικές. Ο αριστερός Robert Wyatt, μαζί με τον Jerry Dammers αλλά και τους τραγουδιστές του SWAPO (Οργάνωση των Λαών της Νοτιοδυτικής Αφρικής) μ' αυτή τη λογική, ηχογραφεί το The Wind of Change. «Ένα άθροισμα από μονά στίχια που ανυψώνουν το ηθικό» λέει για τους στίχους που το απλό ρυθμικό σχήμα, τα μεστά πνευστά στυλ σκα και οι λαμπερές αφρικάνικες κιθάρες, τους κάνουν χίλιες φορές πιο ενθουσιώδεις. Η αντίθετα, απ' αυτή την άποψη μπορεί να τελειοποιεί τις μορφές μιας ενήλικης ποπ ξαναγυρίζοντας σε άψογα τραγούδια όπου η αριστερή κριτική ενώνεται μ' ένα σημερινό σχόλιο για το πώς διάφορα στυλ μαύρης μουσικής (από τη σόουλ ως τη σάμπα) μπορούν σήμερα να αφομοιωθούν. Οι Style Council είναι σίγουρα οι καλύτεροι σ' αυτή την κατεύθυνση με το *Our Favourite Shop* και τα λαμπρά σαρανταπεντάρια που ξαναμίξαραν από κει.

Υπάρχει μια «νεοκλασική» κατεύθυνση στην αγγλική μουσική, που, σαν αντίδραση στη χλιαρή, υπερκατασκευασμένη ποπ της δεκαετίας μας, συνειδητοποιεί ότι η μουσική χρειάζεται ένα καινούριο βάφτισμα σε καυτές κουλτούρες από άλλη γεωγραφία κι εποχή. Μπορεί να είναι το μποπ ή η σάλσα (Working Week, Kalima), ο μοραλισμός του Curtis Mayfield και της «θρησκευτικής» σόουλ (οι Style Council και λιγότερο όλα τα συγκροτήματα με ασπρόμαυρη σύνθεση όπως οι Simply Red), μπορεί να είναι το ρέγκε ή οι αφρικάνικοι ρυθμοί, μπορεί ακόμη να είναι το αρχαϊκό τζάιβ ή το σουίνγκ ή όλα αυτά ανάμεικτα σε στυλάτη καλόγουστη χορευτική μουσική (Sadé.

Animal Nightlife κ.ά.), πάντως η κατεύθυνση είναι ενιαία: θάνατος στο πληκτικό ροκ, πίσω ξανά στη μουσική των χαμένων ομάδων και φυλών.

Κι έτσι το 1985 η μουσική ήταν γεμάτη από εικόνες του παρελθόντος. Αλλά όσο κι αν προσπαθούν οι τάσεις που θέλουν να παρακάμψουν το ροκ γεγονός, κανείς ποτέ δεν μπορεί να ξαναεφεύρει την αθωότητα του ξεκινήματος, ή να καταφέρει το ακατόρθωτο: να επιστρέψει στην εποχή που η μουσική απλά ξεχύλιζε από τις γωνίες των δρόμων και παιζόταν γρήγορα, χωρίς μεσολαβητές που ήθελαν να την αλλάξουν, να την κάνουν να ξεπερνάει το ακροατήριό της. Να γιατί το παλιό υλικό της King-Federal, που ξανατυπώνει η αγγλική Charilly, (κι άλλοι δίσκοι ρυθμ-εντ-μπλουζ στις επίσης ειδικευμένες Kent ή Ace) ακούγεται ύστερα από τόσα χρόνια τόσο κρίσιμο.

Η ατέλειωτη θλίψη μαζί με την πιο μεγάλη φιληδονία στα τραγούδια της Esther Phillips ή Little Esther στα δεκαεπτά της (*Bad, Baad Girl* ο τίτλος του δίσκου) είναι ανησυχητικές, σχεδόν προσβάλλουν τα σημερινά αυτιά με την ωμή αλήθεια τους. Η οι ζόρικοι προροκεντρολικοί καταπέλτες του Roy Brown, του Tiny Bradshaw και του Wynonie Harris αντιπροσωπεύουν το καλύτερο σε μια εποχή, που οι αμερικάνοι μαύροι μουσικοί κυκλοφορούσαν ελεύθερα μέσα από τα ιδιώματά τους (γκόσπελ, μπλουζ, σουίνγκ, τζάιβ ή τζαζ) για να πλάσουν αυτή τη γέφυρα που λέγεται ρυθμ εντ μπλουζ. Ακούστε πώς αυτοί οι ήχοι έχουν καταπιεί την αίσθηση της αγρύπνιας, της ταραχής, του καπνού και του αλκοόλ, του σεξ και της σπατάλης, πώς ονειρεύονται ότι δεν υπάρχει τίποτε να τους σταματήσει εκτός από το τελευταίο πάρτυ και τότε όλοι οι σημερινοί στυλιστές μοιάζουν αδύναμοι, άψυχοι ή απλά ρετρό. Τραγουδιστές με απεριόριστες ικανότητες όπως ο Clyde McPhatter στους Dominoes (κι ύστερα στους πιο γνωστούς Drifters) ή ο Little Willie John (είπε το πρώτο Fever), ρυθμικά τμήματα που έπαιζαν αυτούς τους ρυθμούς φυσικά, χωρίς να τους σκέφτονται, και παχειά σαξόφωνα που γκρέμιζαν τοίχους, όλα αυτά μαζεμένα σε τραγούδια το πολύ δυόμισυ λεπτών: η πεμπτούσια του κλασικισμού, η πιο ζωντανή μορφή τέχνης.

«Βρέχει τραγούδια...»

Το κλασικό ρυθμ-εντ-μπλουζ και η κλασική τζαζ της Blue Note είναι από τα καλύτερα αντιδοτα στο Μπλουζ της Κρίσης. Μουσική για καλλιεργημένα πόδια και μουσική για μυώδη μυαλά αλληλοσυμπληρώνονται στην άμεση απόλαυση που μπορούν ακόμη να μεταδώσουν, όσες μόδες κι αν παρασύρουν το ροκ στους χώρους και τους χρόνους. Οι φανατικοί του ροκ μπορεί να τις διαγρά-

φουν σαν οπισθοδρόμηση στο κλίμα και τις αξίες του πενήντα, αλλά τότε τι να πει κανείς για όλη την έντεχνη οπισθοδρόμηση του ίδιου του ροκ σε «αυθόρμητες» στιγμές της ιστορίας του (γκαράζ, ροκαμπίλυ, ψυχεδέλεια); Μπορεί να ευχαριστήσει το Θεό που ακόμη κι ο Τομ Γουέιτς ξαναγουρίζει με το δικό του τρόπο στο ροκ του εβδομήντα μ' ένα καινούριο ενυδρείο από βρεγμένα (με νερό, όχι αλκοόλ) τραγούδια.

«Είναι σαν να βρέχει τραγούδια... και να μη βρίσκεις αρκετά πράγματα να τα μαζέψεις... Όταν δε βρέχει κάθεται στη γωνία του δρόμου κι ακόμη κι αν βάλεις φόρεμα και παράξενο καπέλο, ό,τι και να κάνεις, τίποτα δε θα φέρει τη βροχή. Έτσι είναι: όταν γράφεις, οι ιδέες σε πλημμυρίζουν. Όταν δεν γράφεις δεν έρχονται καθόλου...». Έτσι περιγράφει ο Τομ Γουέιτς σε μια ιδιωτική συνέντευξη το πώς έγραψε σε δυο μήνες το υλικό για το καινούριο του άλμπουμ *Rain Dogs*. Μπορείτε να φανταστείτε την αγωνία που ακολουθεί στο δίσκο. Ένα δίσκο που σκοτώνει μια και καλή την ψευδαισθήση, ότι ένα ροκ άλμπουμ, από ένα σύγχρονο ταξιδιώτη στα πιο πηχτά σκοτάδια της απελπισίας της σύγχρονης πόλης, μπορεί να είναι εύκολο στο αυτί.

Μετακομίζοντας από το Λος Άντζελες στη Νέα Υόρκη, ο Γουέιτς φαίνεται να άφησε πίσω του πολλά από κείνα που έκαναν το στυλ του ιδανικό σάουντρακ για σπίτια αρχιτεκτόνων και μπαρ. Μεθυσμένη, η μουσική του εξακολουθεί να είναι, αλλά από παράνοια όχι από οινόπνευμα. Ασπρόμαυρη — είναι λιγότερο με τα χρώματα του τσίρκου να μπαίνουν στη θέση των κοντράστων του φιλμ νουάρ όπου άλλοτε κυκλοφορούσαν οι χαμένοι ήρωες των τραγουδιών του. Διάβολε, υπάρχουν ακόμη και βουκολικά πράσινα στο πρώτο κάντρυ τραγούδι που τολμάει να πει (*Blind Love*) σαν μια παράξενα συγκινητική, άγαρμπη παρωδία του Μερλ Χάγκαρντ. Κι ύστερα από τον καιρό που ο Γουέιτς παίζει κανονικά στο σινεμά, η μουσική του γίνεται όλο και πιο άγρια σουρεαλιστική. Η υπνωτική μουσική επένδυση ενός εφιάλτη που ανεβάζουν μαζί με την *Όπερα της Πεντάρας* οι άνθρωποι που κοιμούν-

Hi-Life International

ται στις εξώπορτες των σπιτιών μέσα στη βροχή (αυτό σημαίνει Rain Dogs).

Από τον Captain Beefheart στον Κουρτ Βάιλ με συνεργάτες τον Κηθ Ρίτσαρντς των Ρόλινγκ Στόουνς, τον Λάρυ Τήλντορ των Canned Heat και τον John Lurie των Lounge Lizzards ανάμεσα σε άλλους, μ' ένα θρυμματισμένο σάουντρακ από πόλκες, ατονικά καλύπσο, τραγούδια «ποπ» (Down Town Trains), εφιαλτικά νανουρίσματα από τη φανταστική περιοχή «όπου η Λουιζιάνα συναντάει τη Νιγηρία» (Clap Hands), ο Τομ Γουέιτς κάνει ένα ποιητικό δίσκο με τις αξίες του εβδομήντα (χωρίς ηλεκτρονικά και κομπιούτερ) όπου η προσωπικότητα κι ο ψυχικός του κόσμος δε χρειάζονται το λούστρο καμιάς εντυπωσιακής παραγωγής.

3. Οικογένειες σόουλ και παράδοξα

Όπως και τα τραγούδια του Bobby Womack. Ύστερα από τον περσινό καλλιτεχνικό του θρίαμβο, ο μεγαλύτερος αυτή τη στιγμή τραγουδιστής της σόουλ κάνει το *So Many Rivers* και — αλλάζοντας διάθεση από το «βασανισμένο» *Poet II*— ηχογραφεί ένα δίσκο που ακούγεται σαν αληθινή αναγέννηση. Με την ίδια σταράτη άποψη για την παραγωγή —ότι πρέπει να είναι αθέατη μπροστά στο αληθινό περιεχόμενο του τραγουδιού και το πάθος της εκτέλεσης— ο ποιητής της σόουλ, δόξα τω θεώ, μιλάει για έναν κόσμο έτη φωτός πιο απλό από το χαοτικό ταξείδι του Τομ Γουέιτς.

Υπάρχουν κι εδώ περισσότερες από μια αναδρομές στην ιστορία αλλά αυτό είναι πολύ συνηθισμένο στη σόουλ, που χάνει τη δύναμή της όταν ξεχνάει τις ρίζες της. Μια παλιά ζωντανή ηχογράφηση του Check it Out, μια γοητευτικά ενορχηστρωμένη διασκευή του κλασικού Gypsy Woman του Curtis Mayfield και —πιο συγκινητική απ' όλες— μια κάντρου ανάμνηση όλων των μεγάλων που πενθεί το μπλουζ κι η σόουλ από τον Χέντριξ ως τον Μάρβιν Γκέυ (Only Survivor των Cecil και Linda Womack). Κι ενδιάμεσα η συντριπτική ενοχή του ανθρώπου που ποθεί τη γυναίκα του καλύτερου του φίλου (I Wish He didn't Trust me So Much) μια μπαλάντα βάλσαμο για τις πληγές (Let Me Kiss You Where it Hurts) κι όλες οι άλλες αποχρώσεις του πάθους και ιδιοσυγκρασιακές εκρήξεις με αρκετά γκόσπελ σαν αίσθηση σόουλ ροκ που μας έχει συνηθίσει ο Bobby Womack (So Many Rivers).

Που βέβαια δε δουλεύει μόνος του. Πόση ανακούφιση γι' αυτούς που αγαπούν τη σόουλ το γεγονός ότι, φέτος, η οικογένεια που βρέθηκε κάτω από τους προβολείς δεν ήταν οι Jacksons αλλά η οικογένεια Womack. Το ζευγάρι των αναβιωτών της σόουλ του Μέμφις, ο Cecil κι η Lin-

da Womack (ο αδερφός του Bobby και η γυναίκα του και κόρη του Σαμ Κουκ) στο δεύτερο προσωπικό τους φετεινό δίσκο *Radio Music Man*, λιγότερο εμπορικό από τον πρώτο αλλά με τρεις φορές περισσότερο θρησκευτικό χρώμα, περηφανεύονται δίκαια για την ουράνια χορωδία που τους κάνει φωνητικά — την οικογένεια Womack. Η σύγχρονη σόουλ πολύ δύσκολα μπορεί να ξεπεράσει αυτά τα ορόσημα, τα εμπνευσμένα τραγούδια και τα υπέροχα φωνητικά από πραγματικούς ανθρώπους με ψυχή και αληθινά προβλήματα. Αυτές οι απλές ιστορίες μίσους, έρωτα και οικογενειακής επικοινωνίας που τραγουδούν οι Womack αξίζουν όσο εκατό δίσκοι ροκ με τις νεφελώδεις πόζες τους. Αρκεί να μη πέσουν στα χέρια κανενός ζόρικου Έλληνα κριτικού ροκ που θα τις κατακρεουργήσει σε δυο τρεις φράσεις διαρηγνύοντας τα ιμάτιά του μπροστά σε —φευ!— τέτοιο συντηρητισμό κι αποκαλύπτοντας την ευαισθησία και το ρατσισμό που γεμίζουν τα περισσότερα σημειώματα για τους ελάχιστους δίσκους σόουλ που βγαίνουν στην Ελλάδα.

Κι αυτό είναι κρίμα: οι φετεινές κανονικές κυκλοφορίες σόουλ μετριούνται στα δάχτυλα του ενάμισυ χεριού και περιορίζονται στα πρώτα ονόματα που έτσι κι αλλιώς έρχονται με τις δάφνες των «νούμερο ένα». Ο Μάρβιν Γκέυ, δε νομίζω ότι διόρθωσε την κατευθυνόμενη εχθρότητα για τη σόουλ που κυκλοφορεί στην Ελλάδα κι ας είχε μέσα στο μεταθανάτιο *Dream of a Lifetime* δύο τρία ανέκδοτα αριστουργήματα κι άλλα τόσα γυμνά μανιφέστα τόλμης κι ερωτισμού. Ούτε κι η Αρήθα Φράνκλιν κι ας μοιράζεται με τους Eurythmics ένα επαναστατικό ροκ φεμινιστικό ύμνο, με γκόσπελ χορωδία και σκληρό σόλο κιθάρας. Και δεν νομίζω να πρόσεξε κανείς ότι ξαναβρίσκει τη φόρμα της σε τραγούδια όχι αναγκαστικά αντάξιά της, που μεταμορφώνει σε μεγάλα μόνο με τη δύναμη της εκπληκτικής φωνής της (Freeway of Love) ή ότι αγγίζει την τελειότητα της κλασικής της περιόδου στην Atlantic με το δικό της Integrity. Ίσως ο Stevie Wonder καταφέρει να μετριάσει κάπως την εχθρότητα προς την αληθινή σόουλ μια που το σαρανταπεντάρι από τον πρώτο του ολοκληρωμένο δίσκο μετά από πέντε χρόνια ακούγεται σαν μια λευκή σχεδόν κι εύκολη εκδοχή του ήχου της κλασικής Motown (Part-Time Lover από το *In Square Circle*) κι έτσι παίζεται πολύ περισσότερο.

Μένει ο Πρινς και η αυλή του: οι πράκτορες του ροκ σ' αυτή την παράξενα ξερή και φουτουριστική εκδοχή του νεανικού φανκ χωρίς φυλή και φύλο, όπου οι Μπητλς συναντούν τον Χέντριξ. Ο χαϊδεμένος των ροκ κριτικών φέτος έκανε ένα πολύ πιο προσωπικό δίσκο που μεγάλωσε το μυθικό του ανάστημα. Ύστερα παρουσίασε τους Φάμιλυ σ' έναν από τους πιο καλούς πρώτους

δίσκους της χρονιάς και συμμετείχε στο άλμπουμ της Sheila E. Ο Prince είναι ένας ολόκληρος κόσμος που δε θα πάψει να σαστιίζει ακόμη όσους κάνουν τον κόπο να βάζουν το ερώτημα: είναι ο μεγαλύτερος εκφραστής της μπλοκαρισμένης εφηβικής σεξουαλικότητας ή μια κακόγουστη ψυχεδελική καρικατούρα;

★ ★ ★ ★ ★

Για τα υπόλοιπα ...σιωπή. Υπέροχοι δίσκοι όπως το *Can't Stop the Love* των Maze (ποιων;);), το *Rock Me Tonight* του Freddie Jackson (όχι του Μάικλ...), το *Glow* του Rick James, όλοι με εμπορικό δυναμικό, έμειναν έξω από τους καταλόγους των ελληνικών εταιριών. Κι έτσι είναι κάτι παραπάνω από έκπληξη να βλέπεις δυο άλλες κατηγορίες μαύρης μουσικής — το ρέγκε και τα αφρικάνικα — ξαφνικά ευνοημένες από την ελληνική δισκογραφία.

Γιατί ποιος θα περίμενε ποτέ δεκατρείς δίσκους ρέγκε, τη σειρά της *Island Reggae Greats*, να ταράζουν τα νερά με την κλασική εποχή του ρέγκε που μας ξαναθυμίζουν. Δίσκοι κρίσιμοι που για πρώτη φορά κυκλοφορούν στην Ελλάδα (Burning Spear, Toots & the Maytals, Linton Kwesi Johnson, παλιό υλικό του Jimmy Cliff, των Steel Pulse και των Third World) καλύπτοντας όλο το φάσμα από το μυστικιστικό κόσμο του Burning Spear, στον απέραντο ανθρωπισμό του Toots και στα επαναστατικά ποιήματα του Linton Kwesi Johnson, ως την πρώτη διεθνή ένωση του ροκ με το ρέγκε στα κομμάτια των Third World. Δίσκοι σπάνιοι όπως η υπέροχη συλλογή *Strictly for Lovers* με ανέκδοτα σαρανταπεντάρια δυσεύρετα και για τους συλλέκτες έξω από την Αγγλία και η συλλογή *Strictly for Rockers* με αρκετά αριστουργήματα στις δύο πλευρές της. Δίσκοι που καλύπτουν όσο γίνεται τις πιο ξεχωριστές κατηγορίες του ρέγκε και τη διαδρομή του στην κλασική του δεκαετία (το εβδομήντα) ως σήμερα με τους Black Uhuru, το dub των Sly και Robie και το άλμπουμ με τους ντίσκ τζόκευς. Μια σειρά πραγματικά απαραίτητη, αληθινά ιστορική κι όχι ρετρό, για όσους δεν πρόλαβαν ν' ακούσουν την

πιο σημαντική κουλτούρα της τελευταίας εικοσαετίας να απλώνεται στην ώρα της.

Ανοίγοντας, τα τελευταία χρόνια, την αυλαία για την αφρικάνικη μουσική. Το ρέγκε μπορεί να καθυστέρησε δισκογραφικά να φτάσει στην Ελλάδα, αλλά η αφρικάνικη σειρά της Celluloid έφτασε ενώ ήδη είχαν κλειστεί τα πρώτα αφρικάνικα γκρουπ για κοντσέρτα στην Αθήνα και τη Ρόδο. Τι κάνει τις παραγωγές του Bill Laswell που επιλέχτηκαν να κυκλοφορήσουν τόσο σημαντικές; Είναι απλό: αυτή η τελική σύγκρουση του φουτουριστικού φάνκ οράματός του με το επαναστατικό Afrobeat του Felà Kuti (*Army Arrangement*), την κομψή κοσμοπολίτικη άνεση του Manu Dibango (*Electric Africa*), το αφρικάνικο ροκ των Mandingo (*Watto Sitta*) και τις τέλειες ποπ μελωδίες των Touré Kunda (*Natalia*) κι ακόμη με την επαναστατική ποίηση των Last Poets στο *Oh My People*. Τελευταίος μέχρι στιγμής σ' αυτή τη μίνι αφρικάνικη δισκογραφία ο βετεράνος τρομπετίστας Hugh Masekela με το διεθνιστικό *Waiting for the Rain*, που όταν γράφονται αυτές οι γραμμές έχει ήδη κλειστεί για δυο κοντσέρτα στην Αθήνα...

Κι έτσι φτάσαμε στο τελευταίο παράδοξο του '85 για την Ελλάδα. Με εκπληκτικά κοντσέρτα τζαζ (Miles Davis, Herbie Hancock, Charlie Haden και τη δουλειά του Φεστιβάλ Praxis) και αφρικάνικης μουσικής (Touré Kunda και HiLife International στη Ρόδο που έχουν και το δικό τους άλμπουμ *Na Wa For You* στην ελληνική αγορά) η πλοκή γύρω από τη μαύρη μουσική πυκνώνει — αλλά ανάποδα, από το τέλος του φάσματος. Ίσως σε μερικά χρόνια να καταφέρουμε να δούμε ζωντανό κάποιο μεγάλο της σόουλ σαν τον Bobby Womack και — ποιος ξέρει; — του χρόνου ο Luther Vandross μπορεί να μαγέψει τους Έλληνες κριτικούς ή να πουλήσει περισσότερο από τον Springsteen.

Κι ας μας φέρει το 1986 ακόμη καλύτερη μουσική. Καλή χρονιά.

Νίκος Σαββάτης

ΑΝΑΤΟΛΗ

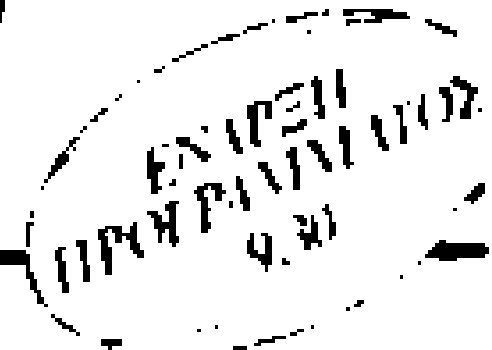
παναγή τσαϊδάρη 111 καλλιθέα
ΦΑΓΗΤΟ! ΧΟΡΟΣ! ΚΕΦΙ! ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ!

«ΛΑΤΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΚΥΨΕΛΗΣ»
ΡΕΜΠΕΤΙΚΑ! ΠΑΛΙΑ & ΝΕΑ ΛΑΤΚΑ!!!

η αίθουσα διατίθεται για κοινωνικές εκδηλώσεις
Τετάρτη κλειστά εκτός εορτών
παναγή τσαϊδάρη 111

καλλιθέα
☎ 9585074 & 9598215

ΓΙΑΝΝΗ ΣΤΑΘΑ 8 ΤΗΛ. 3616.550

Pret a porter

LINEA F. TRATINA

Κοδριγκτώνος 11β

LET'S

TOGETHER

...ΚΑΙ 1-8 μ.μ.

“SWING-MIDI”

με καφέ, φρουτοχυμούς
σάντουιτς, σαλάτες
και φυσικά ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 70, ΕΞΑΡΧΕΙΑ,
ΤΗΛ. 3613952

ΤΡΕΙΣ ΤΡΟΠΟΙ ΓΙΑ Ν' ΑΚΟΥΣΕΤΕ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

ARLETA
«ΤΣΑΪ ΓΙΑΣΕΜΙΟΥ»

**ΜΑΙΡΗ ΔΑΛΑΚΟΥ
ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ**
«ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ»

**ΧΡΗΣΤΟΣ
ΖΕΡΒΑΣ**
«Η ΑΛΛΗ ΑΠΟΨΗ»

αν βγείτε για σεργιάνι, περάστε κι απ' το

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΣΕΡΓΙΑΝΙ

ΛΕΩΦ. ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ 11Α
ΤΗΛ. 2016.719 - 2285.168

Παίζουν:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΡΙΝΗΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙ - ΜΠΟΥΖΟΥΚΙ
ΝΙΚΗ ΡΕΠΑΝΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙ - ΚΙΘΑΡΑ
ΗΡΑΚΛΗΣ ΜΠΑΜΠΑΤΣΙΚΟΣ ΜΠΟΥΖΟΥΚΙ
ΗΛΙΑΣ ΓΙΑΝΝΕΝΑΣ ΚΙΘΑΡΑ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΚΚΟΡΝΤΕΟΝ
ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΤΣΙΑΡΑΣ ΚΡΟΥΣΤΑ

ΚΑΘΕ ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΛΕΙΣΤΑ

ΠΛΗΡΗΣ ΚΟΥΖΙΝΑ

ΟΛΑ ΣΤΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ

ΜΟΥΣΙΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

«ΡΕΤΡΟ Ι»

Παίζει η «**ΑΤΤΙΚΗ ΚΟΜΠΑΝΙΑ**»
(πρώην «**ΚΟΜΠΑΝΙΑ ΠΕΤΡΑΛΩΝΩΝ**»)

Πύλης και Δεληγιώργη 1
ΠΕΙΡΑΙΑΣ (πίσω από το Γηροκομείο)
ΤΗΛ. 4137001

ΜΟΥΣΙΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

«ΡΕΤΡΟ ΙΙ»

Με τους: **Μαρία Βασιλείου** (τραγουδι)
Νίκο Αδριά (μπουζούκι)
Βασίλη Αθανασόπουλο (κιθάρα μπαγλαμά)
Νίκο Παπακώστα (ακορντεον)
Γιάννη Πέτρου (μπάσο-κιθάρα)

Αθ. Δηλαβέρη 11 (απέναντι από το Δελφινάριο)
ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ. 4121611 - 4174325

ΚΕΝΤΡΟ

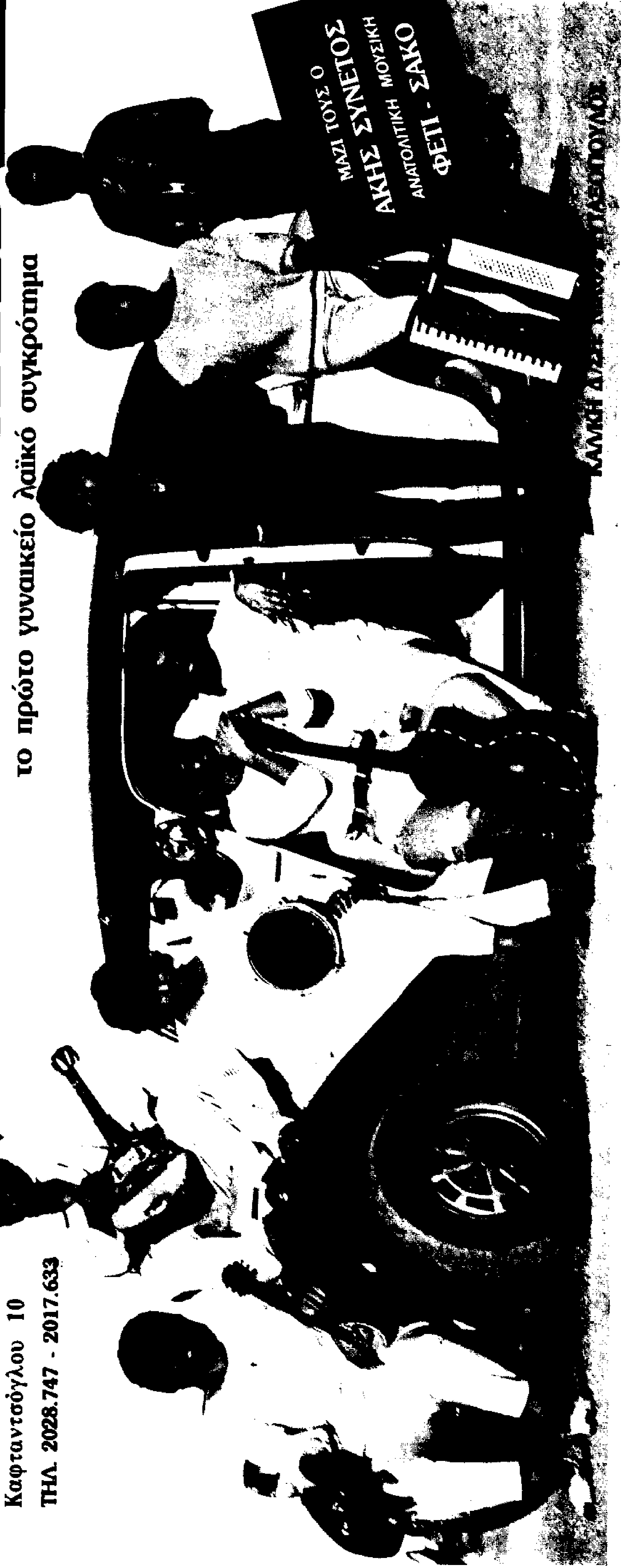
ΛΥΘΕΣ

«ΟΙ ΜΠΟΕΜΙΣΣΕΣ»

Καφταντσόγλου 10

ΤΗΛ. 2028.747 - 2017.633

το πρώτο γυναικείο λαϊκό συγκρότημα

ΚΑΛΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΑ

**ΛΕΩΝΙΔΑΣ
ΒΕΛΗΣ**

η συνάντηση

**Ο ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΤΗ ΝΕΑ ΜΕΓΑΛΗ ΦΩΝΗ
ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ**

**ΛΕΩΝΙΔΑΣ
ΒΕΛΗΣ**

η συνάντηση

Επιμέλεια παραγωγής:
**ΣΤΕΛΙΟΣ
ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΗΣ**

Σε δίσκους
και κασέτες

COLUMBIA

Γλυκερία

Ὁμορφη
νύχτα

ΑΓ. ΓΛΥΚΕΡΙΑΣ - ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΥ 1
Τηλ. 2913901 - 2929940-1

4ος χρόνος

σόλο βιολί: Γ. ΚΟΡΟΣ

σόλο κλαρίνο: Γ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Τραγουδούν:
ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
ΑΝΤΡΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΣΟΝΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ
και ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΚΡΗΣ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ

Μπουζούκι: Χ. ΨΑΡΡΟΣ
Η. ΚΟΥΡΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
Πιάνο: Χ. ΖΕΡΜΠΙΝΟΣ
Πνευστά: Τ. ΤΣΙΚΟΥΔΗΣ
Μπάσο: Α. ΜΠΟΤΣΗΣ
Κιθάρα: Γ. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ
Τύμπανα: Α. ΤΖΗΜΑΣ
Κρουστά: Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ακκορντεόν: Α. ΚΟΥΛΑΕΙΖΗΣ

Μουσική επιμέλεια: ΣΤΕΛΙΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ